

Voksenrollen i musikkksamling

Hvordan kan barnehagelæreren bidra til at de yngste barna i barnehagen er medvirkende og kjenner musikkglede i musikkksamling?

Av
Hanne Sofie Otnes
kandidatnummer: 27

Bacheloroppgave
BKBAC3900

Trondheim, april, 2022

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Forord

Det å nå skulle levere inn bacheloroppgaven er med på å markere at min tid som barnehagelærerstudent ved Dronning Mauds Minne Høgskole er over. Med fordypning i musikk, drama og kunst og håndverk har jeg virkelig fordypet meg i fag jeg har et stort engasjement for. Arbeidet med bachelorprosessen har vært både lærerikt, spennende, gøy, utfordrende og til tider frustrerende.

Jeg vil takke min nærmeste familie som har hjulpet meg gjennom denne prosessen, samt mine medstudenter som har sittet sammen med meg på skolen til alle døgnets tider. Det har vært mange sene kvelder og det å kunne diskutere og reflektere med dere har vært avgjørende for meg. Jeg vil også takke barnehagen og barna som har tatt meg imot med åpne armer og latt meg gjennomføre mitt arbeid hos dem. Veiledere mine ønsker jeg også å takke, dere har hjulpet meg på veien og veiledet meg i riktig retning.

Tusen takk!

Hanne Sofie Otnes

Trondheim, 29.04.2022

Begrepsavklaring

Småbarnsavdeling: en avdeling med barn i alderen 0 – 3 år.

Toddlere / de yngste barna / barna: alle disse ordene blir brukt når det snakkes om barna i alderen 0 – 3 år.

Samlingsstund: et felles samlingspunkt i dagen hvor alle barn og voksne er samlet i felles aktivitet og samspill

Musikksamling: en samlingsstund bestående av musikkaktivitet, i dette tilfellet sang, ukulele og sangkort

Voksen: begrepet voksen brukes om alle de ansatte i barnehagen da personalgruppa består av pedagogisk leder, barnehagelærer, fagarbeider og assistent. Så når det står om oppgaver, handlinger og voksenrollen kan det være utført av alle disse stillingene

Innholdsfortegnelse

1.0 INNLEDNING	4
1.1 BAKGRUNN FOR VALG AV TEMA.....	4
1.2 RAMMEPLANEN OM SANG OG SAMLINGSSTUND.....	5
1.3 OPPGAVENS OPPBYGGING	6
2.0 TEORI	7
2.1 MUSIKK	7
2.1.1 <i>Musikkglede</i>	8
2.1.2 <i>Barns estetiske væremåte</i>	8
2.1.3 <i>Sang med de yngste barna</i>	9
2.1.5 <i>Den musikalske samlingen</i>	9
2.2 BARNES RETT TIL MEDVIRKNING.....	10
2.3 TODDLEREN	11
2.4 GLEDE.....	12
2.5 VOKSENROLLEN.....	13
2.5.1 <i>Improvisasjon med de yngste</i>	13
2.5.2 <i>Barnehagelæreren som inspirator</i>	14
2.6 ØYEBLIKKENE.....	14
3.0 METODE.....	16
3.1 BEGRUNNELSE FOR VALG AV METODE.....	16
3.2 HVORFOR FULLSTENDIG DELTAKENDE OBSERVASJON?	16
3.3 ADGANG TIL FELTEN OG UTVALG AV INFORMANTER	17
3.4 PLANLEGGING AV DATAINNSAMLING.....	18
3.5 BESKRIVELSE AV GJENNOMFØRING OG INNSAMLING AV DATA	19
3.6 ANALYSEARBEID	19
3.7 METODEKRITIKK	20
3.8 ETISKE RETNINGSLINJER	21
4.0 FUNN, TOLKNING OG DRØFTING.....	22
4.1 BARNETS MUSIKALSKE UTTRYKK OG DEN ANERKJENNENDE VOKSNE	22
4.2 BARNAS AKTIVE DELTAKELSE OG DEN INSPIRERENDE VOKSNE.....	25
5.0 AVSLUTNING	29
6.0 LITTERATURLISTE.....	31
7.0 VEDLEGG.....	34
7.1 VEDLEGG 1: SAMTYKKESKJEMA	34

1.0 Innledning

Sang og musikk har vært et samlingspunkt for mennesker siden tidenes morgen, så det å samles rundt musikken er ikke noe nytt fenomen (Brendeland, 2009, s.24). Sang har den egenskapen at det frigir oksytocin i hjernen, noe som får oss til å føle oss trygge, glade og som en del av et fellesskap (Kulset, 2018, s.49). Samlingsstunden i barnehagen er derfor en fin arena å trekke inn musikken, da det er en stund hvor alle er samlet og møtes om noe felles. Hva som foregår i samlingen er opp til den som planlegger og de som deltar (Brendeland, 2009, s.19). Siden sangen har den effekten på kroppen at man føler seg trygg og glad og at oksytocin er med på å regulere stress og engstelse er det gull å ta med inn på en småbarnsavdeling. De yngste barna har høye stressnivåer når de er i barnehagen sammenlignet med når de er hjemme (Nystad et al., 2021). Oksytocin og stresshormonet kortisol er hverandres motsetninger. Går oksytocinnivået opp har det en direkte link til at kortisolnivået går ned, noe som er veldig bra for helsa (Kulset, 2018, s.49). Musikkstundene kan legge til rette for at barna får rom til utvikling og utforsking i et trygt miljø.

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Musikk har alltid vært en stor del av mitt liv. Jeg har vokst opp med mye sang og gitarspilling og det har alltid vært et samlingspunkt. Da jeg var yngre var vi mange familier som dro sammen på ferie, og da pleide vi å ha morgensamling som min far ledet. I disse morgensamlingene sang vi sammen både voksne og barn og alle kjente på musikkglæden.

Da jeg startet på barneskolen begynte jeg å spille piano, og i 6.klasse ble pianoet byttet ut med gitar. Jeg kommer aldri til å glemme musikk læreren jeg hadde i 7.klasse som lærte meg litt sangteknikk og det å synge med støtte og styrke. Det var starten på masse glede med sang. I musikken og sangen mister jeg følelsen av tid og sted, jeg kan holde på i mange timer uten å merke at tiden går. Da er jeg virkelig i flytsonen!

I praksisperioden høsten 2021 hadde jeg samlingsstund som endrings- og utviklingsarbeid. Sammen med personalet arbeidet vi med både musikksamlinger og andre typer samlingsstunder som dramatiseringer med konkrete og samtaler. I den perioden utviklet jeg sangkort som et hjelpemateriale for den voksne som holder samlingsstunden. På den måten kan det være enklere å ta i bruk ukulele sammen med sangen. Jeg utforsket det i praksisperioden og ønsket å ta det videre med til min bacheloroppgave. Jeg laget også en samlingspose som jeg tok i bruk sammen med sangkortene. Denne var med på å skape et

felles fokus i samlingene og det ga forutsigbarhet til barna. Jeg merket at det hadde stor innvirkning på barna, og at de hadde enklere for å holde fokus de gangene sang og ukulele var en del av samlingsstunden. For meg ble sangkortene et viktig hjelpemiddel for at jeg kunne være mer til stede sammen med barna i øyeblikket, da jeg ikke kan så mange barnesanger utenat på ukulele enda.

Én samlingsstund kan være inspirerende, gripende og magisk mens en annen ikke treffer barnas oppmerksomhet i det hele tatt. Mye avhenger av den voksne som planlegger og leder samlingen og den voksnes holdninger og væremåte. Med dette grunnlaget ble jeg interessert i å se mer på temaet voksenrollen i musikkksamlinger. Musikk i barnehagen blir ofte sett på som et nyttefag, spesielt i lys av språkutvikling. Men det å bare se på, og bruke, musikk som redskap og nytte for andre fagområder ønsker jeg ikke. Med min kunstfaglige fordypning og all gleden mine musikalske erfaringer har gitt meg ønsket jeg å gå dypere inn i nettopp det, gleden ved musikken. Med det utgangspunktet utviklet jeg min problemstilling som lyder slik:

«Hvordan kan barnehagelæreren bidra til at de yngste barna i barnehagen er medvirkende og kjenner musikkglede i musikksamling?»

1.2 Rammeplanen om sang og samlingsstund

Rammeplan for barnehagen: innhold og oppgaver er en forskrift som gjelder for alle barnehager. Stortinget har fastsatt overordnede bestemmelser som alle barnehager må følge i sin drift. Rammeplanen er delt inn i 7 fagområder som legger grunnlaget for det pedagogiske arbeidet.

Når det kommer til temaet «Voksenrollen i musikksamling» blir det relevant å se på rammeplanens fagområde «Kunst, kultur og kreativitet». Der står det blant annet at personalet skal «være lyttende og oppmerksomme på barnas ulike kulturelle uttrykk, vise respekt for deres ytringsformer og fremme lyst til å gå videre i utforsking av de estetiske områdene» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.51). Personalet skal også «motivere barna til å uttrykke seg gjennom musikk, dans, drama og annen skapende virksomhet og gi dem mulighet til å utvikle varierte uttrykksformer» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.52).

Søker man på ordet sang i rammeplanen dukker det opp tre ganger, men ingen av dem står under fagområdet «Kunst, kultur og kreativitet». Musikk blir ofte sett på som et nyttefag

og mange glemmer kanskje egenverdien. Alle de tre tilfellene av ordet sang dukker opp under fagområdet «Kommunikasjon, språk og tekst». Det står blant annet at barna gjennom arbeid med kommunikasjon, språk og tekst skal kjenne glede og spenning ved «høytlesning, fortelling, sang og samtale» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.48). Det blir også beskrevet at barna skal møte ulike språk og dialekter gjennom blant annet sanger og regler.

For å finne noe om samling i rammeplanen må vi helt tilbake til rammeplanen fra 1995. Der stod det at barnehagens samlinger er en stund der alle er til stede samtidig og at barn og voksne møtes om noe felles. Det kan være i form av sanger, fortellinger eller samtaler. Samlingen skal være godt forberedt og bunne i barnas interesser i øyeblikket. Lengden på samlingen, formen og innholdet skal være tilpasset et nivå som passer for alle barna som deltar slik at man kan nå alle samtidig (Barne- og familiedepartementet, 1995, s.49).

1.3 Oppgavens oppbygging

Denne oppgaven består av fem deler. Innledningen gjør rede for valg av tema og problemstilling samt belyser hva rammeplanen sier innenfor temaene sang og samlingsstund. Videre kommer teoridelen som bygger opp under funnene som diskuteres nærmere under 4.0 Funn, tolkning og drøfting. Så kommer metodekapittelet hvor jeg redegjør for valg av metode, planlegging, gjennomføring og analyse av mitt datamateriale. Deretter kommer delen hvor relevante funn presenteres og drøftes i henhold til problemstillingen. Avslutningsvis kommer det en oppsummering som kort sammenfatter tema, problemstilling, funn og drøfting på en oversiktlig måte.

2.0 Teori

I dette kapittelet vil jeg legge frem det teoretiske grunnlaget som jeg finner relevant for min problemstilling «Hvordan kan barnehagelæreren bidra til at de yngste barna i barnehagen er medvirkende og kjenner musikkglede i musikkksamling?». Den samme teorien vil være relevant for drøftingen av mine funn som vil bli presentert i kapittel 4.

2.1 Musikk

Mennesker har alltid hatt musikk som et samlingspunkt. Slik har sanger og fortellinger gått i arv gjennom generasjoner (Bergsland, 2009, s. 24). Musikk er noe vi gjør sammen og som har stor betydning i menneskers liv. Det er et nonverbalt språk som man deler på tvers av religioner og kulturer (Sæther & Angelo, 2019, s. 11). Det er ikke så lett å si hva musikk er, men det har med lyd å gjøre. (Sæther & Angelo, 2019, s. 21). Lyden blir råmaterialet for å skape musikk og blir derfor et viktig materiale i arbeid med musikk i barnehagen. (Sæther & Angelo, 2019, s. 23). Når man snakker om hva musikk er så blir det også relevant å nevne de musikalske grunnelementene, som er lyd og bevegelse. Lyd og bevegelse er igjen delt inn i «klang, dynamikk, tonehøyde, rytme, tempo, tekstur og form.» (Sæther & Angelo, 2019, s. 23). Kombinerer vi tonehøyde og rytme skaper vi melodier, og ved å variere tonenes lengde knyttet til en tekst så har vi en sang. (Sæther & Angelo, 2019, s. 29).

Musikk er noe vi mennesker utøver og skaper sammen. Det er møtet mellom musikken og mennesket som er det viktige. Øyvind Varkøy (2017) snakker om «den musikalske erfaringens egenverdi» og mener at det er viktig at man anerkjenner dens mening i seg selv; at man ikke bare ser den i nytten knyttet opp mot noe annet (s. 110). Det kan være vanskelig å analysere og beskrive hvilke opplevelser man får gjennom musikken da musikken bare eksisterer i opplevelsen. (Eir & Gregersen, 2002, s. 14). Varkøy forsøker å se den musikalske aktiviteten som en handling. Han knytter det opp mot Hannah Arendts handlingsbegrep. Arendt er kritisk til at man ofte ser på menneskets aktivitet som enten arbeid eller produksjon. Hun belyser det faktum at mennesket ikke bare arbeider eller produserer, men at det også handler hvor målet med handlingen ikke er noe annet enn aktiviteten selv (Varkøy, 2017, s. 119). På den måten kan man si at målet med å synge er det å synge. Den erfaringen man får i øyeblikket har en egenverdi som er nok i seg selv.

2.1.1 Musikkglede

Rammeplanen (2017, s. 48) sier at barnehagen skal bidra til at barna opplever spenning og glede ved sang. Musikkarbeidet i barnehagen er med på å skape trivsel, glede og fellesskap blant barna. (Sæther & Angelo, 2019, s. 118). Det som er viktig for at man skal kjenne på gleden og inspirasjonen når man deltar i sang og musikkaktiviteter er at man er med fordi man har lyst til det, at det er en indre motivasjon til deltakelse. Denne indre motivasjonen kan blant annet stimuleres ved å ta i bruk instrumenter eller andre musikalske virkemidler (Sæther & Angelo, 2019, s. 120). Det at lyd er oppmerksomhetsfangende er god kunnskap å ha når det kommer til det å samle alle barna i en felles aktivitet. (Sæther & Angelo, 2019, s. 22).

2.1.2 Barns estetiske væremåte

Barn trenger muligheten til å oppleve med hele seg, synge med hele kroppen og være til stede i øyeblikket på sin måte (Hjermann, 2013, s. 23). Gjennom kunsten og sangen får barnet en plattform for kommunikasjon og en måte å uttrykke seg på. Barnet bruker tid og trenger plass for å undre seg og eksperimentere med det ukjente. (Hjermann, 2013, s. 24). Gjennom musikken får barnet større mulighet til å forstå seg selv, verden og andre mennesker. Det er som at der ordene ikke strekker til tar musikken over. Det blir ekstra viktig for barna da de ikke har like mange ord som voksne for å uttrykke seg med. Kunsten og musikken lever i barna som det mest naturlige i verden, og det kommer stadig til uttrykk i spontane og planlagte aktiviteter. (Hjermann, 2013, s. 25).

Stemmen er vårt eget instrument, og det bor i oss til enhver tid. Det å synge er en helhetsopplevelse hvor det blir umulig å skille mellom følelser, lyder, bevegelser og kroppen. Barn tar i bruk sang både spontant og i planlagte aktiviteter. Det er derfor viktig å ta vare på deres umiddelbare glede ved å uttrykke seg gjennom sang. (Eir & Gregersen, 2002, s. 70)

Barn er musikalske på mange måter i sine samspill og i lek. Det kan komme til uttrykk i lyder, rytmiske bevegelser, sang, lytting og mye mer. Det som er særegent for barn, fra alle verdens land, er at de synger spontant i forskjellige situasjoner. De nynner, synger og imiterer lyden av aktiviteten i leken sin. Spontansang eller andre spontane musiske øyeblikk som barna foretar seg i øyeblikkene er et uttrykk av barnet som et musikalsk individ. (Turøy, 2019, s. 110). I sine kroppslige bevegelser leker de også med rytme. De kan slå på gjenstander med hendene i en bestemt rytme og gjenta det igjen og igjen. (Young, 2003, s. 52). Sangen er ofte

en integrert form for samspill mellom voksne og barn som oppstår både i planlagte og ikke-planlagte aktiviteter. (Young, 2003, s. 58)

2.1.3 Sang med de yngste barna

De voksne må være sin rolle bevisst når det kommer til barnas sanglige utvikling. Ved å ta i bruk sang, rim og regler i samspill med barna, både i en-til-en-situasjoner og i større grupper, er man med på å fremme utviklingen. Det at barna får et felles repertoar bidrar til følelse av mestring, motivasjon og fellesskap, og barna gis et materiale de kan ta med seg i egne samspill og lek. Kunnskap om barnestemmen er også viktig for å skape et miljø der barna får mulighet til å delta aktivt i sangaktiviteter der de ønsker det. Barnas korte stemmebånd produserer toner som befinner seg i et relativt lyst toneleie, i motsetning til den voksnes lengere stemmebånd som vil ligge i et lavere toneleie. Det er derfor viktig at barnehagelæreren er bevisst dette og legger til rette for at sanger blir sunget i et toneleie som er tilpasset barna. Hvis ikke blir det vanskeligere for barna å lære seg melodiene og det kan til og med hemme barnets utvikling mot å synge rent (Turøy, 2019, s. 111).

Sang og musikk kan ha ulike musikalske former. En av disse er vekselsang, også kjent som call and response. Vekselsang går ut på at sangen veksler mellom en forsanger og resten av gruppa (Ledang, 2020). Når flere barn er samlet og synger sammen kan de delta på mange forskjellige måter. Noen er observerende og lytter veldig nøye uten store tegn til deltakelse, mens andre deltar i form av små bevegelser. Enkelte blir så ivrige i sine kroppslige uttrykk at de kjenner rytmen i hele kroppen, kanskje med så mye iver at de blir i utakt med rytmen til sangen. Mange har enklere for å delta når det er gjentakende lyder som dukker opp, og noen barn slenger seg med på siste ordet i setningen. (Young, 2003, s. 63).

2.1.5 Den musikalske samlingen

Musikksamlingen har ingen fasit for hva den skal inneholde eller hvordan den skal legges opp. Det avhenger av den som leder og planlegger samlingen samt innspill barna gir underveis (Brendeland, 2009, s. 19). Når man planlegger en samlingsstund er det viktig å være oppmerksom på de fysiske omstendighetene. Mange barn sliter med å konsentrere seg når de sitter på stoler. Det kan derfor være lurt å ha litt mer uformelle omgivelser. Får barna sitte på gulvet på madrasser eller myke puter vil barna konsentrere seg bedre (Brendeland, 2009, s. 19).

En musikkksamling som tar i bruk sangkort og en samlingspose skaper en stund hvor oppmerksomheten rettes mot et felles objekt. Samlingsposen og kortene vil da fungere som «noe felles tredje» (Wolf, 2021, s. 41). Blikket er ikke lenger bare mellom den voksne og de som er til stede i aktiviteten, men man ser i samme retning og har felles fokus. Det oppstår et mulighetsrom for aktiv deltakelse og medvirkning. Gjennom et lekende samspill og oppmerksomhet som er rettet mot noe felles tredje åpner det for dialog og utforskning som skapes i fellesskap (Wolf, 2021, s. 41). Dette møtet rundt noe felles tredje skaper et mellomrom, fullt av muligheter, hvor barnas uttrykk kommer frem. Det er et magisk rom der barna kan utforske, uttrykke og oppleve seg selv i samspill med omgivelsene (Wolf, 2021, s. 42)

For å skape stemning i musikkksamlingen kan den voksne ta i bruk dramatiske virkemidler som stemmebruk, mimikk og kroppsspråk. Når det kommer til formidling så er stemmen det viktigste instrumentet vi har. Ved å øve opp stemmen kan man skape dramatik og spenning. Gjennom bruk av varierende tempo, variasjoner i styrke og toneleie og en bevissthet rundt egen pust kan man enklere få barnas oppmerksomhet. Kroppen vår er også et viktig instrument. Tar man i bruk armer, bein og ansikt til å understreke budskapet vil man enklere få tak i den dramatiske stemningen (Bergsland, 2009, s. 119).

2.2 Barns rett til medvirkning

For at musikkksamlingen skal være givende for barna er det viktig at de får være medvirkende og bidra i samspillet og fellesskapet. Det er lovfestet at barn skal få medvirke i sin egen barnehagehverdag og i ting som omhandler dem. Barns rett til medvirkning ble innført i Lov om barnehager (barnehageloven) i 2005 (Kunnskapsdepartementet, 2005). I rammeplanen (2017, s.27) står det også om barnas rett til medvirkning. Det står blant annet at:

«Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår. Barnehagen må observere og følge opp alle barns ulike uttrykk og behov».

Berit Bae (2007) retter lyset mot medvirkning på småbarnsavdelingen. Ofte formuleres medvirkning som at barna skal «uttale seg» eller «ytre sine meninger».

Siden språket til de yngste ikke er så godt utviklet og de ikke har ordene til å uttale seg er det i hovedsak deres kroppslige og nonverbale uttrykk man må ta utgangspunkt i. På den måten kan man sørge for at barnas rettigheter som deltagende subjekter i barnehagen ivaretas.

2.3 Toddleren

I problemstillingen presiserer jeg at jeg tar utgangspunkt i de yngste barna i barnehagen. Det blir derfor relevant å trekke inn teori om toddleren, dens særegne væremåte, samspillmønster og toddlerkultur. Når man snakker om de yngste barna i barnehagen blir de ofte omtalt som toddlere, de som «stabber og går». (Løkken, 2004, s. 16). Er det noe som er gjennomgående for toddlerens samspill og sosialisering så er det kroppsligheten. Med dette menes at alt bunner i det kroppslige, og gjennom gester og bevegelser viser toddlerne at de forstår hverandres hensikt (Løkken, 2004, s. 16).

Barn har mange språk, så for å fange opp det barnet prøver å si må man vende oppmerksomheten mot de «kroppslige, estetiske, skapende, lekende, musiske og vokale uttrykksformene» (Wolf, 2021, s. 85). Barnas følelser og intensjoner kommer ofte til syne gjennom bevegelser, blikk, mimikk og ofte lekende uttrykk. Merleau-Ponty (1994) legger stor vekt på at menneskets bevissthet tar form i lekende samspill med andre som kroppslige subjekter i verden (Wolf, 2021, s. 81).

I *temahefte om de minste barna i barnehagen* (2006) legges det frem at en særegen del av toddlerens kommunikasjon og samspill er gjennom imitasjon. Kort fortalt kan man se på imitasjon som det å speile eller herme etter hverandres lyder eller bevegelser. Imitasjonen mellom toddlere er derfor nesten som en ordløs samtale. Imitasjon krever oppmerksomhet og tilstedeværelse i øyeblikket slik at man kan ta i bruk hverandres uttrykk. Ser man på imitasjon når det kommer til musikk så går det ut på å herme etter den andres lyder og rytme (Kunnskapsdepartementet, 2006, s. 24).

De yngste barna har ofte blitt omtalt som «human becomings» hvor det har vært et stort fokus på alt som enda ikke er tillært og alt som skal komme. Problemet med denne tilnærmingen er at man glemmer å se barna som «human beings», altså hva de er og hva de kan akkurat her og nå. (Bae, 2007). Barna er kompetente og bidrar i samspill med voksne og jevnaldrende på sin særegne kroppslige måte. De yngste barna har et større behov for trygghet enn de eldre barna,

noe som kan oppnås ved hjelp av trygge omsorgspersoner gode rutiner. Rutinepregete situasjoner og gjentakelse viser seg ofte å være en sikker kilde til glede og mening for toddleren (Kunnskapsdepartementet, 2006, s. 24). Forutsigbarhet skaper trygghet. På den måten får barna en følelse av kontroll og oversikt, og en følelse av at dagen henger sammen. Toddleren er også utrolig glad i gjentakelser. Gjennom gjentakelser oppstår det forventninger hos barnet, noe som kan bidra til økt entusiasme og mer aktiv deltakelse i aktiviteten. (Böhm & Grinvold, 2019, s. 41).

2.4 Glede

Søker man opp ordet glede i rammeplanen (2017) dukker det opp 20 ganger. Det står blant annet om bevegelsesglede, matglede, måltidsglede, skaperglede og matematikkglede, men intet sted nevnes det noe om musikkglede.

Barnehagen skal være en kulturarena hvor barna er medskapende av egen kultur i en atmosfære preget av humor og glede. (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.19). For å forstå hva glede er kan vi se på Ernest Schachtel (1959) todeling av begrepet. Han skilte mellom magic joy (magisk glede) og real joy (ekte glede). Todelingen har han gitt da han skiller «mellom to typer følelser, aktivitetsfølelser og passivitetsfølelser» (Søbstad, 2006, s. 24). Den magiske gleden er av den passive sorten, der man er avhengig av at andre oppfyller våre behov. På den måten får man magisk glede nesten servert i fanget. Den kan ofte være preget av utålmodighet, skuffelse og falske forventninger siden man ikke kan gjøre så mye for å oppnå den på egenhånd. Ekte glede derimot er preget av aktiv deltakelse hvor man tar styring over eget liv. Ekte glede oppstår i øyeblikket og bunner i våre handlinger og vår væremåte. (Søbstad, 2006, s. 25)

Den amerikansk-ungarske psykologen Mihaly Csikszentmihalyi (1991) kom med begrepet flow, eller flyt som vi kaller det på norsk, som er sterkt knyttet opp mot glede. Flow er en sinnstilstand hvor mennesket er oppslukt i de aktivitetene og det som foregår. Aktiviteten styrer oss og følelsen av tid og sted opphører. I slike tilstander kjenner man på en intens glede og tilfredstillelse. (Søbstad, 2006, s. 24)

Glede kommer ofte til uttrykk i mange ulike former, blant annet kroppslig, verbalt og gjennom ansiktsuttrykk (Søbstad, 2006, s. 29). Latter og smilende ansiktsuttrykk er gode

indikatorer for at noen kjenner på glede i et øyeblikk. Smilet gir uttrykk for følelser som er inni oss, samtidig som det også er et signal om vennlighet og vennskapelighet. (Søbstad, 2006, s. 42). Man må ta en helhetsvurdering av både det kroppslige, det verbale og ansiktsuttrykkene for å finne ut om personen faktisk uttrykker glede eller ikke.

2.5 Voksenrollen

Voksenrollen i musikkksamling er utrolig viktig da den voksnes væremåte og handlinger har mye å si for hvordan barna får utfoldet seg i aktivitetene. Den aller viktigste ressursen for dette arbeidet er de som er til stede i musikkaktiviteten. (Sæther & Angelo, 2019, s.139). Som barnehagelærer er man den som har ansvar for å lede det pedagogiske arbeidet. Hvilke ferdigheter, kunnskaper og holdninger barnehagelæreren sitter med er avgjørende for musikkaktivitetene og de estetiske læringsprosessene på avdelingen. De voksne kan bære med seg både gode og dårlige erfaringer knyttet til musikk. Disse erfaringene er det viktig å reflektere over for å finne ut hvilke muligheter og utfordringer det å lede musikkaktiviteter kan bringe med seg. (Sæther & Angelo, 2019, s.145). Mange føler at de ikke har tilstrekkelig musikkkompetanse, og denne faglige usikkerheten kan være med på at de kreative fagene blir nedprioritert til fordel for andre fagområder. (Bamford, 2013, s. 46). Hvor villig pedagogen er til å kaste seg ut i det og tørre å by på seg selv er derfor avgjørende for det musikalske miljøet i barnehagen.

2.5.1 Improvisasjon med de yngste

Når man skal lede musikkaktiviteter med de yngste barna er improvisasjon en viktig del av samspillet. Improvisasjon stammer fra det latinske ordet *improvisus* som betyr «ikke før sett» eller «uforutsett». (Liset, Myrstad & Sverdrup, 2011, s. 13). Når det kommer til det å arbeide med toddleren så er det viktig at de voksne ser og anerkjenner toddlerens kommunikasjonsform, som er kroppslig og bestående av gester og lyder. En sensitiv og lydhør voksen er nødvendig for å plukke opp disse uttrykkene fra barna slik at de kan medvirke i samspillet. (Liset, Myrstad & Sverdrup, 2011, s. 12).

Improvisasjon brukes ofte i dagligtalen som det å ikke være forberedt, en tilfeldig handling, og det å bare ta noe på sparket. Men improvisasjon er slett ikke tilfeldig. (Fredriksen, 2013, s. 233). Det å improvisere krever mye faglig kunnskap og erfaring innenfor det å lese en situasjon. (Liset, Myrstad & Sverdrup, 2011, s. 14). Man må være til stede i øyeblikket og

være villig til å slippe kontrollen og stå i det uforutsigbare. Gjennom å ta i bruk improvisasjon gir man deltakerne større muligheter til å være aktive og medvirkende i musikkaktiviteten. Det krever mot å stå i det uforutsette og gå inn i det ukjente, legge til side den pedagogiske planen man har laget og være i øyeblikket. Jo mer forberedt pedagogen er, jo lettere vil det bli å ta inn improvisasjon i samspillet. Samtidig som improvisasjon åpner opp for mer medvirkning blant barna så er det også viktig med struktur i musikkstunden slik at barna kjenner seg trygge. Det er viktig med «strukturer som gir trygghet og form, uten at de blir styrende på detaljnivå» (Liset, Myrstad & Sverdrup, 2011, s.16). Det handler også om den voksnes trygghet. Den voksne må være forberedt og trygg nok til å kunne stå i seg selv, i sine ferdigheter og i musikkaktiviteten. På den måten legges det opp til at barna får rom og mulighet for deltakelse, samtidig som de har trygge og forutsigbare rammer. Medvirkning og aktiv deltakelse ligger i hendene på barnehagelæreren, her må man ha en innstilling og et syn på barn som bygger likeverd mellom barn og voksne. (Liset, Myrstad & Sverdrup, 2011, s. 16). Med en lekende innstilling, og muligheter for kroppslig deltakelse er man inne på barnas måte å kommunisere på og et språk som de behersker særdeles godt.

2.5.2 Barnehagelæreren som inspirator

Barnehagelæreren jobber alltid i relasjoner for å skape trygge rammer for store og små. En inspirator er en som «kan påvirke relasjoner gjennom engasjement, tilstedeværelse, motivasjon og inspirasjon» (Granholt, 2021, s. 33). God relasjonskompetanse er derfor viktig for å kunne være en inspirator i musikkaktiviteter. Inspirasjon er en gjensidig prosess som oppstår i samspillet mellom mennesker, man påvirker hverandre og begge parter inspirerer hverandre. (Granholt, 2021, s. 36). Denick et al. (1992) snakker om «jabbadabbadu-effekten», som er når barn og voksne har det artig sammen. (Granholt, 2021, s. 38). Ansatte må kunne by på seg selv og vise et brennende engasjement for musikkaktiviteten for å kunne inspirere andre. Barnehagelæreren skal ikke bare planlegge og tilrettelegge, men også mestre spontanitet, impulsivitet, improvisasjon og endring. Hvordan barnehagelæreren er i øyeblikket er med på å definere hvordan og om man fremstår som en inspirator, det er derfor viktig å kjenne til øyeblikkets betydning. (Granholt, 2021, s. 39).

2.6 Øyeblikkene

En viktig egenskap barnehagelæreren må ha er å finne mulighetene i øyeblikket man står i, og videre trekke inspirasjon fra det som utspiller seg. På den måten blir barnehagelæreren

medskapende i øyeblikket sammen med store og små (Granholt, 2021, s. 41). Man må være bevisst sin egen rolle i samspillet og klare å sette seg selv på vent for å slippe andres uttrykk til. Derfor er det viktig å være tilstedeværende og vurdere øyeblikket slik at man ikke går glipp av de magiske stundene som kan oppstå. (Granholt, 2021, s. 44).

Anne Linder (2019) snakker om disse magiske øyeblikkene som stjernestunder. En stjernestund er et øyeblikk som preges av intens glede. Hun mener at stjernestunder bør bli en del av det pedagogiske arbeidet i barnehagen siden glede har så mye å si for barnas trivsel, utvikling og læring (s.15). Og det er jo slik Knoop (2004) sier at «glade barn lærer bedre» (Linder, 2019, s. 15). Daniel Stern (2004) trekker også frem øyeblikkets viktighet. Han forklarer at de fleste øyeblikk har en varighet på mellom 3-10 sekunder og at disse øyeblikkene og gledene er med på å berike forholdet mellom mennesker og livet generelt (Linder, 2019, s. 24).

Øyeblikk kan være fine i seg selv, men enda viktigere er det at barna får respons på de innspillene de kommer med. De må oppleve at de er verdifulle og at de er viktige for fellesskapet. Det å bli anerkjent og kjenne at man er verdifull er med på å prege selvbildet og måten barnet ser seg selv. Hvis barnet ikke får respons på innspillene sine i musikkaktiviteten og samspillet i samlingsstunden kan det være med på å gjøre at de unngår å ta initiativ senere. Mangel på respons kan motsatt føre til en økning av initiativ. Samspillet kan på den måten bli anstrengt og i store fellesskap kan det bli slitsomt (Linder, 2019, s. 25).

3.0 Metode

I denne oppgaven er målet å se på hvordan barnehagelæreren kan fremme de yngste barnas medvirkning og musikkglede i musikksamlinger. Jeg har valgt å benytte kvalitativ metode for å kunne gå i dybden på problemstillingen. Datainnsamlingens planlegging og gjennomføring fra start til slutt vil bli presentert i dette metodekapittelet, samt begrunnelser for valg tatt i prosessen. Fremgangsmåten for analysearbeidet samt kritikk av metode og etiske retningslinjer vil bli belyst mot slutten av kapittelet.

3.1 Begrunnelse for valg av metode

For å få svar på et forskningsspørsmål trenger man å ta i bruk en metode. Metode er ulike fremgangsmåter eller teknikker man bruker i forskningsarbeidet for å få informasjon om den sosiale virkeligheten (Bergsland & Jæger, 2014, s.66). Det er rett og slett redskapet man har i møtet med det man vil undersøke (Dalland, 2020, s.54). Det er i hovedsak to hovedtyper når det kommer til metode; kvalitativ og kvantitativ. De kvalitative metodene går i dybden og består av et subjekt-subjekt-forhold mellom forsker og informant mens de kvantitative forskningsmetodene går mer i bredden og består av et subjekt-objekt-forhold. Der de kvantitative metodene ser på store tall og presenter (og gir resultater som er målbare) går kvalitative metoder mer inn i observasjoner og opplevelser (og gir funn i form av tekst) (Bergsland & Jæger, 2014, s. 66-67). På grunn av min problemstilling og det jeg skal se på videre vil det være mest hensiktsmessig å ta i bruk en kvalitativ metode.

For å utforske problemstillingen falt valget på å bruke observasjon som kvalitativ metode. Det ble naturlig da det er en fordelaktig tilnærming når det kommer til å utvikle og tolke data fra feltarbeid. (Thagaard, 2018, s.53). Det finnes ulike måter å observere på, fra ikke-deltakende til fullstendig deltakende observasjoner. Jeg har tatt i bruk fullstendig deltakende observasjon som går ut på at forskeren (jeg) deltar i miljøet sammen med de andre i felten og gjennomfører de samme oppgavene som dem (Thagaard, 2018, s.69), samt at jeg er den som planlegger og leder musikksamlingene.

3.2 Hvorfor fullstendig deltakende observasjon?

På bakgrunn av min problemstilling «Hvordan kan barnehagelæreren bidra til at de yngste barna i barnehagen er medvirkende og kjenner musikkglede i musikksamling?» ble det et

naturlig valg å ta i bruk fullstendig deltakende observasjon som metode. Spesielt da jeg har utviklet disse sangkortene som et hjelpemiddel til musikksamlingstunder og ønsket å selv utforske hvordan det er å ta dem i bruk sammen med barna. For at jeg selv skal kunne ta i bruk disse kortene og være den voksne som leder aktiviteten var det nødvendig med fullstendig deltakende observasjon.

I hovedsak observerer jeg mitt samspill med barna og er bevisst min tilstedeværelse i musikksamlingen. I tillegg observerer barna i sitt samspill med hverandre. Ved at jeg observerer barnas uttrykk og iakttar hva de gjør gir det meg relevant informasjon knyttet til min problemstilling (Thagaard, 2018, s.63). Det finnes mange ulike typer å observere på, men siden min metode er fullstendig deltakende observasjon er det ikke mulig for meg å notere ned noe underveis i aktiviteten. Jeg har derfor tatt i bruk feltobservasjoner som jeg har samlet i en loggbok.

3.3 Adgang til felten og utvalg av informanter

For å gjennomføre en forskningsstudie, på voksenrollen i musikksamling og små barns medvirkning og musikkglede, var jeg avhengig av å få adgang til et miljø som var relevant for min problemstilling, nemlig en småbarnsavdeling i en barnehage (Thagaard, 2018, s.59). Mot slutten av min praksisperiode høsten 2021 etterspurte jeg muligheten for å komme tilbake til avdelingen for å gjennomføre mitt bacheloropplegg hos dem. Veileder var positiv til det og jeg holdt jevn kontakt med dem siden endt praksis. Jeg har fått muligheten til å jobbe litt som vikar i barnehagen, og har på den måten også fått god kjennskap til resten av barnehagen. Grunnet mitt metodevalg som fullstendig deltakende observatør, som innebærer at man allerede er en naturlig deltaker i miljøet, var det viktig for meg å komme til en barnehage hvor barn og personalet allerede kjente meg og jeg kjente dem.

Mitt utvalg av informanter ble barnegruppa på småbarnsavdelingen jeg fikk tilgang til. Jeg vurderte mye frem og tilbake om jeg ønsket å kjøre forskjellige samlingsstunder og dele opp gruppa mer, men jeg synes at samlingsstunden er et viktig samlingspunkt for fellesskapet og samholdet, og bestemte meg derfor for å bruke hele barnegruppa i musikksamlingene. Det er en barnegruppe bestående av 16 småbarn i alderen 1-3 år. Avdelingen består også av 5 voksne.

3.4 planlegging av datainnsamling

For å kunne lage sangkort som jeg kunne ta i bruk i musikkksamlingene måtte jeg tilegne meg kunnskap om barnestemmen. Siden barn har relativt korte stemmebånd har de et høyt toneleie som produserer lyse toner (Turøy, 2019, s. 111). Grunnet barnas lyse toneleie er de fleste sangkortene mine i D-dur, da det er godt tilpasset barnestemmen.

I forkant av datainnsamlingen hadde jeg også sydd en samlingspose til å ha sangkortene i. Det fordi jeg ønsket et felles fokus og en struktur i samlingen som er enkel å gå inn og ut av med tanke på improvisasjon, samspill med barna, barnas medvirkning og tilstedeværelse i øyeblikket. Samlingsposen planla jeg å ta i bruk i hver samlingsstund.

Etter at jeg fikk adgang til felten kunne planleggingsfasen starte. Jeg informerte avdelingen om mål for oppgaven og fikk avtalt når jeg kunne komme til barnehagen. For å forberede meg til å lede musikkksamlingene måtte jeg finne frem ukulelen og sangkortene og øve hjemme. Jeg hadde spesifikke punkter som jeg ønsket å ha fokus på i min gjennomføring av samlingene. Det gikk spesielt ut på en bevissthet rundt min stemmebruk og kroppsspråk. Når det gjaldt barna hadde jeg ekstra fokus på deres gledesuttrykk og om de fikk rom og mulighet til å medvirke da dette er relevante punkter for min problemstilling.

Bilde av samlingskortene og samlingsposen som er laget og brukt i musikkksamlingene

3.5 Beskrivelse av gjennomføring og innsamling av data

Da all planlegging var ferdigstilt, og jeg hadde fått avtalt en periode jeg skulle komme i barnehagen, startet datainnsamlingen og gjennomføringen av musikksamlingene. Jeg var i barnehagen mandag, tirsdag, torsdag og fredag i en uke og gjennomførte samlingsstunden før lunsj. Vi sitter i en form for sirkel på madrasser og puter slik at alle sitter godt og ser hverandre. Fast for hver samling er åpnings sangen. Den inneholder både sang og bevegelse. På denne måten kan barna delta på sin kroppslige og musikalske måte i forhold til eget utviklingsnivå.

«God morgen, god morgen, her er vi igjen! Vi kommer så glade til barnehagen hen. Vi leker vi synger, vi har det så godt, vi vil ikke bytte mot kongens eget slott!» synger vi og barna vifter med armene og klapper når vi er ferdig. Jeg tar frem posen og begynner å elle hvem som skal få trekke første sang fra samlingsposen. Når sangkortet blir trukket ut av posen gir jeg dem litt tid til å utforske bildet før jeg spør om de vet hvilken sang det er eller hvem som er på bildet. Alle sangkortene har bilde på seg for at barna enklere skal vite hvilken sang det er. Imellom hver sang som trekkes fra posen er det åpent for barnas innspill og uttrykk. Det er mulighetenes rom og det som skjer formes i et gjensidig improviserende samspill mellom de voksne og barna.

I både det musikalske og dialogiske samspillet som oppstår i samlingsstunden er jeg til stede. Jeg er ekstra observant og prøver å få med meg alt som utspiller seg som kan være relevant til min datainnsamling. Her er det viktig å ikke være for opphengt i å lete etter spesifikke hendelser da mange ulike øyeblikk kan knyttes tilbake til problemstillingen.

Siden jeg ikke har tatt i bruk lyd- eller videoopptak må jeg stole på min hukommelse og at jeg husker både kroppslige og verbale uttrykk. Etter hver musikksamling satt jeg meg rett ned og notert hva jeg hadde observert og hva som utspilte seg i aktiviteten for å prøve å få ned alle detaljer uten at ting blir glemte.

3.6 Analysearbeid

Når vi kommer videre til drøftingen vil jeg ta for meg problemstillingen «Hvordan kan barnehagelæreren bidra til at de yngste barna i barnehagen er medvirkende og kjenner musikkglede i musikksamling?». For å komme frem til hva jeg skal drøfte har jeg måttet analysere datamaterialet mitt. Analysearbeid går ut på å granske datamaterialet og finne ut

hva det forteller oss. (Dalland, 2020, s.221). Jeg har redusert datamengden ned til det som er relevant for min problemstilling og har prøvd å skape orden, struktur og mening i det (Bergsland & Jæger, 2014, s.81). Det skilles ofte mellom deduktive (teoridrevne) og induktive (datadrevne) analyser (Johannessen, Rafoss & Rasmussen, 2018, s.37), jeg har tatt i bruk en blanding av de to.

Jeg har tatt for meg en blanding av temaanalyse og narrativ analyse. Ved å kode og klassifisert dataene som var relevant for problemstillingen (Thagaard, 2018, s. 171) bidro det til en mer helhetlig forståelse av mitt datamateriale. Det som var relevant for problemstillingen ble så lagt inn i et eget dokument, noe som ga mer oversikt over alle funnene, som ble omskrevet i form av små narrativer, praksisfortellinger. Fortellingene analyseres så ved bruk av narrativ analyse. Narrativ analyse er hensiktsmessig i dette tilfellet da fortellinger godt får frem sammenhengen mellom hendelser (Johannessen, Rafoss & Rasmussen, 2018, s.112). Jeg velger å presentere mine funn i form av narrativer for å kunne vise sammenhengen mellom konteksten og handlingen slik at viktige aspekter ved handlingsforløpet ikke blir borte i analysen.

3.7 metodekritikk

Det er viktig å se på forskjellige aspekter av egen metode og innsamlingsstrategier. Man må både være kritisk og reflektere over valgene man har tatt da ingen metode er feilfri. (Bergsland & Jæger, 2014, s. 80). Begrepene reliabilitet og validitet brukes som kriterier for kvalitet i kvalitativ forskning. (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2021, s. 255).

I følge Bergsland og Jæger (2018) knyttes begrepet *reliabilitet* til spørsmålet om troverdighet. Reliabiliteten går ut på om forskningen utføres på en tillitvekkende måte, særlig i forbindelse med hvordan datamaterialet er samlet inn, bearbeidet, analysert og tolket (s. 80). Det at jeg har mye kunnskap, ferdigheter og erfaringer rundt det å lede musikkaktiviteter med barn mener jeg er med på å styrke reliabiliteten. Ved at observasjonene er skrevet ned så fort som mulig etter aktiviteten bidrar også til reliabiliteten. Observasjon som metode er veldig kontekstavhengig og forskerens tolkninger er veldig verdiladet. Siden metoden er fullstendig deltakende observasjon så er det mine egne observasjoner som er mitt datamateriale. Jeg observerer i lys av mine interesser og mine forkunnskaper. Problemstillingen bærer preg av mitt subjektive ståsted og andre vil kanskje se og legge merke til noe annet enn det jeg har

gjort. Det vil være veldig vanskelig, om ikke umulig, for noen å duplisere kvalitativ forskning. Spesielt siden forskeren bruker seg selv som instrument i hele prosessen. (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2021, s. 256).

Bergsland og Jæger (2018) legger også frem begrepet *validitet*, som går ut på om metodevalget er strategisk i forhold til fenomenet som undersøkes og i hvilken grad funnene er gyldige med tanke på problemstillingen (s. 80). Nærheten jeg har til felten er med på å styrke validiteten da det var naturlig for både meg og dem at jeg var til stede og ledet musikkksamlingene. Det er en fordel da deltakerne enklere kan glemme mitt nærvær noe som gjør at de handler og gjør som de vanligvis gjør (Thagaard, 2018, s.83). Mine observasjoner og funn avspeiler det jeg hadde til hensikt å undersøke og ga meg et godt innblikk i de fenomenene som interesserte meg (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2021, s. 256).

3.8 Etske retningslinjer

Når man gjennomfører et forskningsprosjekt så har man et etisk ansvar. «De nasjonale forskningsetiske komiteene» har kommet med noen generelle forskningsetiske retningslinjer som er relevant å kjenne til i forskningsarbeidet. De bygger på prinsipper som respekt, gode konsekvenser, rettferdighet og integritet mellom deltakerne og forskeren. (Torp, 2019). Etske dilemmaer kan oppstå rundt mange faser i forskningsprosjektet. Det kan knyttes til problemstillingen, til undersøkelsesopplegget, til innsamlingen av data og til analyse og drøfting av empirien. (Bergsland & Jæger, 2014, s. 83). Det er viktig at alle personopplysninger blir anonymisert og at deltakerne får informasjon om forskningsprosjektet. Informert samtykke fra deltakerne er utgangspunktet for ethvert forskningsprosjekt. (Thagaard, 2018, s. 22). Det innebærer at deltakerne får informasjon om forskningens mål, at deltakelsen er frivillig og at man på et hvilket som helst tidspunkt kan trekke seg uten at det medfører negative konsekvenser for deltakeren. (Bergsland & Jæger, 2014, s. 83). Informert samtykke ble gitt av barnehagen fra pedagogisk leder på avdelingen. For å anonymisere mine deltakere og sørge for at personopplysningene ble behandlet konfidensielt har jeg tatt i bruk fiktive navn i mine funn som gjør at det ikke er mulig å finne ut hvem de er.

4.0 Funn, tolkning og drøfting

«Hvordan kan barnehagelæreren bidra til at de yngste barna i barnehagen er medvirkende og kjenner musikkglede i musikkamling?»

I dette kapittelet presenteres funn fra min analyse og de drøftes i lys av problemstillingen. Drøftingen er forankret teori presentert i kapittel 2. Alle mine funn har oppstått i små øyeblikk, og jeg velger å presentere dem i form av narrativer, praksisfortellinger. Grunnen til at praksisfortellingen legges frem i sin helhet er for å få frem helhetsperspektivet. Gjennom fortellingen kommer funnene frem i lys av situasjonen de har oppstått i, og det gir en dypere forståelse av handlingene. Siden det i analysen er brukt narrativ analyse drøftes også fortellingen kronologisk fra start til slutt.

Hver dag før lunsj har vi hatt musikkamling rundt kl 10:15. Da er alle barna samlet i en krok som består av et stort teppe med madrasser og puter slik at barn og voksne kan sitte godt sammen. Jeg har med meg samlingsposen jeg har laget som inneholder utvalgte sangkort for aktiviteten. Ukulelen min har jeg også med, og den bruker jeg til å akkompagnere sangene og skape et rikere lydbilde. Narrativene er mine observasjoner og det er jeg som leder musikkamlingene.

4.1 Barnets musikalske uttrykk og den anerkjennende voksne

Narrativ 1:

Det er tid for samlingsstund og jeg har begynt å finne frem ukulelen og sangkortene, men først må vi ha ryddetid. Barna rydder, men Mia(1,6) går og setter seg på den ene madrassen i samlingskroken og begynner å slå seg selv på lårene. Åpningssangen i samlingsstunden er den samme hver gang og innebærer en jevn rytme som barna lager ved å slå seg på lårene. Lenge sitter hun sånn, og hun smiler og ser seg rundt. Jeg observerer henne litt før jeg spør «Er du klar for samling du da, Mia». Hun ser meg inn i øynene og smiler, hun gir meg også et lite nikk. Jeg setter meg ned på gulvet og begynner å slå på mine lår jeg også, og ser bort på henne. Øynene hennes lyser opp i det jeg begynner å slå rytmen sammen med henne. Hun smiler fra øre til øre og slipper ut en liten latter og fortsetter å slå helt til alle barna har kommet og satt seg sammen med oss. Barna slenger seg på Mia sin jevne rytme og så

synger vi «God morgen, god morgen, her er vi igjen. Vi kommer så glade til barnehagen hen. Vi leker vi synger vi har det så godt. Vi vil ikke bytte mot kongens eget slott.». Barna jubler og klapper. Nå er vi klare til å synge litt sammen.

Drøfting av narrativ 1:

Handlingen utspiller seg på en småbarnsavdeling og det er ryddetid før musikkksamlingen skal starte. Med en gang Mia(1,6) ser at jeg tar frem samlingspose og ukulelen så skjønner hun hva som kommer. Dette har hun vært med på før og hun kjenner spillereglene. Siden samlingsstunden brukes rundt samme tidspunkt og på samme sted hver dag så er det med på å skape trygge rammer for henne og resten av barna (Böhm og Grinvold, 2019 s. 41). Disse rammene gjør at hun vet hva som kommer til å skje videre. Synet av ukulelen og posen har gitt henne en impuls som kommer til uttrykk kroppslig.

Det at hun med en gang hun ser samlingsposen går og setter seg på madrassen tolker jeg som hennes måte å fortelle meg at hun er klar. Dette kommunisere hun til meg gjennom sitt kroppslige uttrykk. Det er som at der ordene hennes ikke strekker til tar musikken over, og på den måten blir hennes budskap formidlet og oppfattet. (Hjermann, 2013, s. 25).

Toddleren er kroppslig til stede i verden og uttrykker seg gjennom kroppslige, estetiske, skapende, lekende, musiske og vokale uttrykksformer. (Wolf, 2021, s. 85). Mia(1,6) leker med rytme og puls ved at hun slår armene på lårene (Young, 2003, s.52). gjennom bevegelser, ansiktsuttrykk og lyder forteller hun meg at «Hei, jeg er klar for musikkksamling. Jeg gleder meg til at vi skal synge og spille sammen og jeg er klar for at dere kommer og setter dere sammen med meg her i samlingskroken». Hun forteller meg ikke dette med ord, men det er min tolkning av hennes kroppslige og musikalske uttrykk. Om det faktisk var det hun mente er det ingen andre enn Mia(1,6) som kan si noe om, men etter å ha observert alle Mia(1,6) sine uttrykk var det slik jeg oppfattet situasjonen.

Før jeg gjør noe som helst stopper jeg opp et øyeblikk og observerer Mia(1,6). Først og fremst var det et fint øyeblikk hvor hun leker med rytme og bevegelser. Grunnet hennes smilende ansiktsuttrykk tolker jeg henne som at hun kjenner glede i sin utforsking. Glede i sin kroppslige bevegelse og glede i lyden og rytmen hun lager. I øyeblikket så hadde jeg flere mulige valg som ville hatt ulike utfall på situasjonen. Det var ryddetid, så jeg kunne bedt henne om å komme og hjelpe til og rydde sammen med de andre barna. Et annet alternativ kunne vært å overse hendelsen og fokusere på de andre barna som ryddet. Valget som jeg endte opp med var å anerkjenne hennes uttrykk og gå inn i et samspill med henne. Disse tre

alternativene ville hatt helt forskjellig innvirkning på Mias(1,6) opplevelse av seg selv i øyeblikket. Siden hennes handling fanget min oppmerksomhet og fikk meg til å kjenne på en glede ved å observere henne fant jeg fort ut at jeg ville anerkjenne det og gå inn i et samspill med henne. Dette er viktig for hennes selvbilde og for at hun skal føle seg verdifull. (Linder, 2019, s. 25). Jeg velger å ta i bruk Linder (2019) sitt begrep og kalle hendelsen for en stjernestund da jeg tolker at øyeblikket er prege av Mia(1,6) sin glede. Mia(1,6) både ler og smiler, og jeg vil kategorisere det som ekte glede (real joy) da gleden var bundet til hennes handlinger. Det var ingen andre som ga Mia(1,6) denne opplevelsen. Hun satte den i gang på eget initiativ og var aktiv i sin kroppslig musikalske utforsking av rytme. Hun hadde styringen over øyeblikket og sine handlinger. (Søbstad, 2006, s. 25)

Måten jeg inviterer meg selv inn i et en-til-en-samspill med Mia(1,6) er at jeg begynner å imitere hennes bevegelser og toner meg inn på hennes kroppslige bevegelser og musikalske uttrykk. Vi ser på hverandre og deler et musikalsk øyeblikk på kanskje 10 sekunder hvor vi kommuniserer nonverbalt med hverandre. Sammen utforsker vi rytmen og kommunikasjonsformen er på Mia(1,6) sine betingelser. I vårt samspill har vi fokuset rettet mot hverandre og vi smiler og ler begge to.

Etter hvert som flere og flere barn kommer og setter seg sammen med oss i samlingskroken så inviterer de seg inn i samspillet vårt med å imitere bevegelsene vi gjør. Til slutt satt vi alle sammen og slo oss på lårene. Jeg tar frem ukulelen og får øyekontakt med Mia(1,6) før vi setter i gang med sangen. Mia(1,6) er her medvirkende i musikkksamlingen da det hele startet med hennes musikalske uttrykk. Siden man på en småbarnsavdeling er nødt til å se på andre ytringer enn de verbale for å sørge for at barna får være medvirkende må man vurdere alle toddlerens uttrykksformer. (Bae, 2007). Jeg ser Mia(1,6) som medvirkende i denne hendelsen da hun på mange måter er den som setter i gang hele samlingsstunden, og hennes entusiasme og glede over aktiviteten smitter over på resten av barna. Sammen deler vi alle en musikalsk stund som er fylt med imitasjon, kroppslighet, rytme, sang og glede. I sangen og musikken som kommer frem i fortellingen blir det umulig å skille mellom følelser, lyder, bevegelse og kroppen da det er en helhetsopplevelse hvor alle sider henger sammen. (Eir & Gregersen, 2002, s. 70). Det er som Christoph August Tiedge sier at «delt glede er dobbel glede», og det tolker jeg at dette øyeblikket var.

4.2 Barnas aktive deltakelse og den inspirerende voksne

Narrativ 2:

«En gul knapp, virre virre vapp, du slapp». Mot slutten av ellingen slenger Aleksander(2,11) seg med på, (virre virre vapp). Jeg bruker pekefingeren mens jeg eller og den havner til slutt på Silje(1,8). Hun kommer seg opp på beina og stabber bort til meg. Hun ser oppi posen og sperrer opp øynene. Så stekker hun hånda nedi, trekker opp et kort og ser på det med fortsatt oppspærrede øyne. Jeg trekker pusten dypt inn og spør med undrende stemme «oiiii, hvem er det, Silje(1,8)?» Det er stille et lite sekund før Emma(1,10), som også ser bildet fra der hun sittet, sier høyt "røe doll". «Rocke troll ja» svarer jeg. I det jeg sier det sier Emma(1,10) «oiiii», «du viste jo det Emma» sier jeg muntert imens jeg ser på henne. «enne bonne» sier Silje(1,8) som fortsatt står med sangkortet i hånda. «ja, skal vi synge den?» spør jeg, og hun nikker imens hun sier «ja». «æ vil sjeee» roper Aleksander(2,11). Vi viser bildet av rocketrollene sammen «Se der Aleksander(2,11), der er de» sier jeg. «Oiiiiii» sier Aleksander(2,11) høyt og ser på bildet av de to trollene med åpen munn. «Dinge donne" roper Nils(1,6) av full hals og jeg responderer med å rope «Rocketroll» med samme intensitet som Nils. Aleksander(2,11) og Aurora(2,8) roper også «rocketroll» i kor. Så får Silje(1,8) sette seg ned og telle opp sangen for oss. 1-2-3

«Det var en gang et troll» starter jeg, og barna svarer «Det var en gang et troll»

Videre synger jeg: «Som likte rock n roll» og barnas svar «Som likte rock n roll»

Meg: «Det var et rocketroll», Barna: Det var et rocketroll

Meg: «Som kunne telle til tolv», Barna: som kunne telle til tolv

Meg: «Og synge haba, haba, haba», Barna: haba haba haba

Alle: «Ohhh, yeeeeeah», Alle: Ohhh, yeeeeeah

Jeg synger de første linjene og barna svarer. Barna er med både i form av bevegelser og sang.

Noen beveger seg og er med på noen ord, mens andre synger nesten hele teksten. Øynene deres er rettet mot meg og mitt blikk veksler mellom dem alle. Jeg nikker på hodet til takten og barna gjør det samme. Når verset er ferdig synger vi en gang til, men denne gangen ved bruk av frasene «A ha, ha, ha», «A hi, hi, hi», «A ho, ho, ho» og «Å hutte, tutte, tu» før vi avslutter med de to siste linjene likt som første gangen. Her blir en større andel av barna med på både sang og bevegelser i sammenlikning til det første verset. Når sangen er ferdig så begynner barna å le og klappe og si «ååååo yeeeeeeee» imens de ser på hverandre med smil om munnen.

Drøfting av narrativ 2:

Hver musikksamling starter med samme sangen, samme rytmen og de samme bevegelsene, som man kan se i narrativ 1. Videre fortsetter jeg samlingen ved at jeg tar i bruk samlingsposen. Samlingsposen fungerer som «noe felles tredje». (Wolf, 2021, s. 41). Jeg har en ganske fast struktur som jeg tar i bruk i samlingens forløp. Formen er ikke styrende ned på detaljnivå, men skaper trygghet både for meg, barna og samspillet som utfolder seg (Liset, Myrstad & Sverdrup, 2011, s.16). Det at Aleksander (2,10) slenger seg med på ellingen i starten tolker jeg som at han har blitt så trygg på formen i samlingsstunden til at han føler han kan delta aktivt og slenge seg med der han får trang til det. Det å leke med rim og regler er gøy, og det er med på å styrke barnas sanglige utvikling (Turøy, 2019, s. 111).

Når Silje(1,8) kravler seg opp på beina og stabber mot meg gjør hun det i kjent toddlerstil. Jeg tolker blikket hun tar ned i posen som undrende da hun sperrer øynene litt ekstra opp og tar ansiktet nærmere for å se nedi. Jeg tolker det videre som at hun er nysgjerrig på hva som er oppi den og spent på hva hun vil trekke. Jeg gir henne ekstra tid til å se på bildet og gir henne rom og mulighet til å kommentere det hun ser før jeg spør henne om hvem som er på bildet. Det at jeg gir henne denne tiden er et bevist valg. Jeg kunne tatt overstyringen, men jeg gir henne rom for sin undring. For å skape spenning rundt det vi ser på sangkortet er jeg bevist både min egen pust, toneleiet jeg prater i, mimikken jeg bruker og kroppsspråket mitt. Disse er alle dramatiske virkemidler som er med på å skape en undrende stemning. (Bergsland, 2009, s. 119). Det dype innpustet jeg tar bygger opp spenning. Samtidig med innpustet løfter jeg øyenbrynene og åpner munnen i en overraskende mine. Silje(1,8) ser på meg, imiterer mitt ansiktsuttrykk og ser på kortet. Det at Emma(1,10) ser bildet på kortet og roper ut «røedoll» tolker jeg som at hun aktivt observerer og følger med på det som skjer. Nå er det sangkortet som fungerer som «noe felles tredje» og det skaper en atmosfære fylt av muligheter for barns aktive deltakelse og medvirkning (Wolf, 2021, s. 41).

Emmas(1,10) replikk er starten på en dialog og et samspill mellom meg og flere av barna. Jeg er observant på barnas uttrykk og følger aktivt med slik at jeg kan anerkjenne og respondere på ytringene de kommer med. Jeg har ikke muligheten til å se alle barna samtidig, så i denne narrativen er det de som er trygge nok til å rope ut sine tanker og de som ytrer seg mest verbalt som fanger oppmerksomheten min. Det er en av utfordringene ved å ha en felles samlingsstund med barn i ulikt aldersspenn og som har ulike forutsetninger. Vel vitende om denne utfordringen har jeg likevel valgt å gjennomføre samlingen med hele barnegruppen. På

den andre siden er nemlig samlingsstunden kanskje et av de få stedene i løpet av dagen der alle samles.

Silje(1,8) sin replikk «enne bonne» tolker jeg som at hun har lyst til å synge sangen, så jeg spør henne om det. Det kan hende at det var hennes versjon av rocketroll, men jeg dro det i retningen mot å synge sangen. Aleksander(2,11) har lyst til å se på bildet og det budskapet får han tydelig frem. Han har mye verbalspråk og kan på den måten gjøre seg godt forstått.

Videre i dialogen når Nils(1,6) plutselig roper ut «dinge donne» tolker jeg hans ytring som rocketroll og uttrykker det samme tilbake. I dialogen med barna og på alle barnas ytringer har jeg en improvisatorisk tilnærming til dem. Dialogen er den enkleste formen for improvisasjon. Jeg er til stede i øyeblikket og lar barna styre hvilken retning det skal ta. På den måten slipper jeg kontrollen og står i det uforutsette. På den måten får barna større mulighet for deltakelse og medvirkning (Liset, Myrstad & Sverdrup, 2011, s.16). Siden jeg har en relativt fast struktur på samlingen og tar i bruk samlingsposen og sangkortene som «noe felles tredje» er det enkelt for meg veksle mellom improvisasjon med barna og føre samlingen videre. Når jeg merker at barnas innspill blir færre og færre og de er klare for å synge sangen går jeg tilbake til strukturen og fører samlingen videre.

I sangen med de yngste observerte jeg mye spennende. Noe av det første jeg merket var at barna imiterer mine bevegelser og mine ansiktsuttrykk. Jeg er bevisst mine kroppslige uttrykk da toddlerens kommunikasjonsform hovedsakelig er kroppslig (Løkken, 2004, s. 16). Det at jeg spiller på ukulele samtidig som vi synger gjør at kroppen min blir litt låst. Da er ansiktet mitt, sammen med stemmen, de viktigste redskapene jeg har med tanke på å inspirere barna til å delta i sangen og musikken (Bergsland, 2009, s. 119). I sangen tar vi i bruk vekselsang, hvor jeg synger en strofe som barna og resten av de voksne gjentar (Ledang, 2020). Denne gjentakelsen gjør at barna kan synge mer avanserte sangtekster enn de kanskje ville fått til i en sang som ikke har denne formen. Imiteringen og hermingen er også særegent for toddleren og det er slik de tilegner seg alle ferdigheter. Gjennom gjentakelse og vekselsangen ble barna mer og mer entusiastiske og deltakende (Böhm & Grinvold, 2019, s. 41).

I vers nummer to er det fortsatt samme melodi og rytme, og samme bruken av vekselsang. Ved å ta i bruk gjentakende lyder, som er mer nonverbale, er det enklere for barna å delta. (Young, 2003, s. 63). Der de yngste barna ikke var helt med i verset før var de helt med nå. Dette var lyder de kunne og da var de med både i form av bevegelser og sang. Barna får gjennom denne sangen felles opplevelser og de får et felles materiale som de kan ta med seg i egen lek musikalske utforskning (Turøy, 2019, s. 111). Noen av de eldste barna tok begge

rollene i sangen ved å synge både forsangerens (mine) strofer og resten av gruppas strofer. Det at de synger begge strofene tolker jeg som at de er engasjerte i sangen og at de virkelig er inspirerte til å synge med alle stedene der de kjenner at de mestrer sangens gang. De gjør det fordi de har lyst og fordi de har en indre motivasjon til deltakelse (Sæther & Angelo, 2019, s. 120).

Når sangen er ferdig og barna begynner å klappe og juble inngår de i et samspill med hverandre som jeg opplever som er fullt av glede. De utfolder seg kroppslig ved at de klapper og tar armene opp i været. Flere av dem sier «ååååå yeeeeeeee» og det setter i gang et kor med mange versjoner av «ååååå yeeeeeeee». De ler og girer hverandre opp med sine kroppslige og vokale uttrykk. Barna får rom og mulighet til å oppleve øyeblikket med hele seg. De synger med hele seg og er til stede på sin særegne kroppslige måte. (Hjermann, 2013, s. 23).

5.0 Avslutning

Avslutningsvis legges det frem en kort sammenfatning av oppgavens tema, problemstilling, funn og drøfting. For at barnehagelæreren skal kunne bidra til at de yngste barna i barnehagen er medvirkende og kjenner musikkglede i musikksamling er det viktig at barnehagelæreren tørr å by på seg selv og tørr å leve seg inn i samspillene man tar del i. Samlingsstunden er det ofte ledet av en voksen, så den voksnes holdninger og ferdigheter spiller inn på hvordan den utspiller seg.

For å fange barnas interesse og oppmerksomhet er det viktig at barnehagelæreren kjenne til ulike virkemidler som man kan ta i bruk for å skape spenning i rommet. Det å ta i bruk et instrument er et godt middel for å få med seg barna da lyd er oppmerksomhetsfangende. Det skaper også felles fokus å samles om «noe felles tredje», som for eksempel en samlingspose og sangkort. Når alle barnas oppmerksomhet er rettet mot det samme kan de undre seg sammen på den måten skape spenning for hverandre. Når barna trekker opp et samlingskort og står og betrakter det er resten av barna også like nysgjerrige på finne ut av hva som er på det. Det kommer tydelig frem i narrativ 2 da Emma(1,10) får en trang til å rope ut hva hun ser på kortet selv om det er Silje(1,8) som studerer kortet og står med det i hånda.

På sin kroppslige måte uttrykker toddleren seg og forstår menneskene rundt seg. Toddleren trenger tid og rom for å ta inn sine opplevelser. Selv om barnet ikke har et utpreget verbalspråk, kan det delta i musikksamling på sin særegne kroppslige måte. Bruk av rytme og bevegelse i sang med de minste barna ser ut til å være en sikker vinner. Det er deres naturlige kommunikasjonsform. Som barnehagelærer er det derfor viktig å observere og tolke alle barnets uttrykk, ikke bare de verbale. Disse uttrykkene må barnet få respons og anerkjennelse på. Da vet barnet at det er verdifullt og at dets ytringer er av betydning.

For at barnet skal kunne medvirke i musikksamlingen krever det voksne som gir rom til det. Gjennom en struktur på samlingen som har en tydelig nok form til at barnet blir trygt, men samtidig åpen nok til at barnets impulser og uttrykk får plass, er det mye rom for medvirkning. Mellomrommene mellom sang og trekking fra posen er de stedene hvor barnas medvirkning har fått plass i mine observasjoner. Der er det rom for improvisasjon for voksne og barn, og mulighetene ligger i øyeblikket. Mulighetene er uendelige. Plutselig får barnet en trang til å fortelle noe, så da lages det rom for det.

Den voksne kan inspirere både barn og ansatte i musikksamling gjennom sitt engasjement og sin musikalske glede. Det å synge sammen skal være gøy, og man skal være

motiverte til å delta. Gjennom sangen tolker jeg fra mine narrativer at barna opplever glede i aktiviteten. Musikkglæden kommer fra handlingen og er ektefølt glede. Smil, latter og muntre blikk underbygger min tolkning av at musikkksamlingene er fylt med glede.

Musikkksamlingen i barnehagen kan på mange måter fylles med aktivt deltagende barn som kjenner på musikkglæde og som ønsker å medvirke i samspillet. Hvordan den barnehagelæreren legger opp struktur og form har mye å si for medvirkningen.

Barnehagelæreren må kunne stå i det uforutsette og klare å gi slipp på planen man har til fordel for barnas medvirkning og interesse i øyeblikket. Graden av medvirkning og musikkglæde hos barna påvirkes av den voksne og det ligger i hendene på barnehagelæreren

6.0 Litteraturliste

- Bae, B. (2007, 10. januar). *Å se barn som subjekt – noen konsekvenser for pedagogisk arbeid i barnehagen*. Hentet april 2022 fra: <https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/barnehager/artikler/a-se-barn-som-subjekt---noen-konsekvenser/id440489/>
- Bamford, A. (2013). Hvorfor kunst er så viktig for barn og hvorfor vi ikke må overse dette. I M. Bakken & S. B. Hommersand (Red.), *Barn, kunst og kultur* (s. 45-46). Universitetsforlaget
- Barne- og familiedepartementet. (1995). *Rammeplan for barnehagen*. Hentet april 2022 fra: https://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2008021404010
- Bergsland, M. D., & Jæger, H. (2014). Bacheloroppgaven. I M. D. Bergsland, & H. Jæger (Red.), *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen* (s. 51-87). Cappelen Damm Akademisk
- Brendeland, T. A. (2009). *Magiske samlingsstunder*. Pedagogisk forum
- Böhm, S., Grinvold, A. K. (2019). *Toddlerguiden: For deg som jobber med de yngste*. InfoVest forlag
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utg.). Gyldendal
- Eir, H. & Gregersen, G. (2002). *Musikken spiller en rolle: en bog om musikk med de 0-8-årige*. Dansk Sang Musikhåndbog
- Fredriksen, B. C. (2013). *Begripe med kroppen: Barns erfaringer som grunnleggende for all læring*. Universitetsforlaget
- Granholt, M. R. (2021). *Barnehagelæreren som inspirator*. Fagbokforlaget
- Hjermann, R. (2013). Kunsten er barnas språk, kulturen deres arena. I M. Bakken & S. B. Hommersand (Red.), *Barn, kunst og kultur* (s. 23-29). Universitetsforlaget

Johannessen, A., Tufte, P. A. & Christoffersen, L. (2021). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (6. utg.). Abstrakt forlag

Johannessen, L. E. F., Rafoss, T. W. & Rasmussen, E. B. (2018). *Hvordan bruke teori?: Nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Universitetsforlaget

Kulset, B. N. (2018). *Din musikalske kapital*. Universitetsforlaget

Kunnskapsdepartementet (2005) Lov om barnehager (barnehageloven). Hentet april 2022 fra Lovdata: <https://lovdata.no/lov/2005-06-17-64/§1>

Kunnskapsdepartementet (2006) *Temahefte om de minste barna i barnehagen*. Hentet april 2022 fra:
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kd/red/2006/0107/ddd/pdfv/287768-temahefte_om_de_minste_barna_i_barnehagen1.pdf

Kunnskapsdepartementet. (2017). Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Hentet april 2022 fra:
<https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>

Ledang, O. K. (2020, 13. februar) Vekselsang. I *Store norske leksikon*. Hentet april 2022 fra: <https://snl.no/vekselsang>

Linder, A. (2019). *Profesjonell relasjonskompetanse: Stjernestunder i det relasjonelle universet*. Pedagogisk forum

Liset, M. S., Myrstad, A. & Sverdrup, T. (2011). Innledning: Møter i bevegelse. I M. S. Liset, A. Myrstad & T. Sverdrup (Red.), *Møter i bevegelse: Å improvisere med de yngste barna* (s.11-24). Fagbokforlaget

Løkken, G. (2004). *Toddlerkultur: Om ett- og toåringers sosiale omgang i barnehagen*.

Cappelen Akademisk forlag

Nystad, K., Drugli, M. B., Lydersen, S., Lekhal, R. & Buøen, E. S. (2021, 23. mars).

Toddlers' stress during transition to childcare, I *European Early Childhood Education Research Journal*. Hentet April 2022

fra:<https://doi.org/10.1080/1350293X.2021.1895269>

Sæther, M. & Angelo, E. (2019). *Barnet og musikken: innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter* (3. utg.). Universitetsforlaget

Søbstad, F. (2006). *Glede og humor i barnehagen*. Cappelen Akademisk Forlag

Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitative metoder* (5. utg.). Fagbokforlaget

Torp, I. S. (2019, 10. februar). Generelle forskningsetiske retningslinjer. Hentet april 2022 fra De Nasjonale forskningsetiske komiteene:
<https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/generelle/>

Turøy, A. K. W. (2019). Sanglig utvikling og musikalsk fellesskap i barnehagen. I T. B. Schei (Red.), *Musikkpraktisk klokskap: I arbeid med barnehagebarn* (s.101-122). Fagbokforlaget

Varkøy, Ø. (2017). *Musikk – dannelse og eksistens*. Cappelen Damm Akademisk

Wolf, K. D. (2021). *Små barns lek og samspill i barnehagen* (2. utg.). Universitetsforlaget

Young, S. (2003). *Music with the under-fours*. Routledge

7.0 Vedlegg

7.1 Vedlegg 1: Samtykkeskjema

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«Voksenrollen i musikkamling»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å se på hvordan bruken av ukulele og sangkort er med på å gi musikkglede til de yngste barna i barnehagen. Jeg vil også se på voksenrollen og hvordan jeg er i samspill med barna under disse musikkstundene. I dette skrevet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Da jeg var i praksis laget jeg et samlingsmateriale som bestod av en samlingspose og sangkort med ukulelegrep og tekst for at den voksne som holder samlingsstunden enklere kan ta i bruk instrumenter i samlingsstunden. Jeg ønsker å se på hvordan dette materialet kan bidra til å skape gode musikkamlinger hvor barna kjenner på musikkglede. Jeg ønsker også å gå nøye inn på voksenrollen og se på hva som er viktig for å skape en god stund sammen med barna. Improvisasjon og barns medvirkning er viktig her.

Min problemstilling er så langt «Hvordan kan barnehagelæreren bidra til at de yngste barna i barnehagen er medvirkende og kjenner musikkglede i musikkamling?»

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

- Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du observerer meg i samlingsstundene jeg holder. Det vil ta deg ca. 10-15 minutter hver samlingsstund. Du vil få spesifikke punkter som du skal observere nøyer, men det går på stemmebruk, kroppsspråk, samspill og blikkontakt.
- Datamaterialet samles i form av observasjoner og praksisfortellinger, fra mitt og fra deres ståsted. Alle navn og personopplysninger blir anonymisert

Hvis barn deltar, opplys at foreldre kan få høre om prosjektet på forhånd ved å ta kontakt.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke ditt samtykke fram til prosjektets slutt, uten å oppgi noen grunn.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres.

Prosjektet skal avsluttes *25.mars 2022*.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig
(Veileder)

Student

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *[sett inn tittel]*. Jeg samtykker til:

- å delta i (*sett inn aktuell metode, f.eks. intervju, spørreskjema, observasjon*).

Dato:

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift. Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.